

คู่มือสำหรับประชาชน: ข้อบัญญัติตำบล เรื่อง การควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย พ.ศ.2545

หน่วยงานที่รับผิดชอบ: องค์การบริหารส่วนตำบลมูโนะ อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส

กระทรวง: กระทรวงมหาดไทย

1. ชื่อกระบวนการ: ข้อบัญญัติตำบล เรื่อง การควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย พ.ศ.2545
2. หน่วยงานเจ้าของกระบวนการ: องค์การบริหารส่วนตำบลมูโนะ อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส
3. ประเภทของงานบริการ: กระบวนการบริการที่เบ็ดเสร็จในหน่วยเดียว
4. หมวดหมู่ของงานบริการ: อนุมัติ
5. กฎหมายที่ให้อำนาจการอนุญาต หรือที่เกี่ยวข้อง:
 - 1) พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และแก้ไขเพิ่มเติมประกอบมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535
6. ระดับผลกระทบ: บริการทั่วไป
7. พื้นที่ให้บริการ: ท้องถิ่น
8. กฎหมายข้อบังคับ/ข้อตกลงที่กำหนดระยะเวลา ข้อบัญญัติตำบล เรื่อง การควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย พ.ศ. 2545
ระยะเวลาที่กำหนดตามกฎหมาย / ข้อกำหนด ฯลฯ 30 วัน
9. ข้อมูลสถิติ
จำนวนเฉลี่ยต่อเดือน 0
จำนวนคำขอที่มากที่สุด 0
จำนวนคำขอน้อยที่สุด 0
10. ชื่ออ้างอิงของคู่มือประชาชน [สำเนาคู่มือประชาชน] ข้อบัญญัติตำบล เรื่อง การควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย พ.ศ. 2545 17/08/2558 14:31
11. ช่องทางการให้บริการ
 - 1) สถานที่ให้บริการ ส่วนสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบลมูโนะ/ติดต่อด้วยตนเอง ณ หน่วยงาน
ระยะเวลาเปิดให้บริการ เปิดให้บริการวัน จันทร์ ถึง วันศุกร์ (ยกเว้นวันหยุดที่ทางราชการกำหนด) ตั้งแต่เวลา 08:30 - 16:30 น.
หมายเหตุ -
12. หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข(ถ้ามี) ในการยื่นคำขอ และในการพิจารณาอนุญาต
มาตรการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก
โรคไข้เลือดออกจะเกิดขึ้นได้ต้องมีองค์ประกอบ 3 ประการด้วยกัน คือ

คน คือ บุคคลที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคไข้เลือดออก จากข้อมูลการเฝ้า ระวังทางระบาดวิทยาพบว่า กลุ่มอายุ ตั้งแต่ 10 – 14 ปีเป็นกลุ่มที่มีจำนวน ผู้ป่วยมากที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 15 - 24 ปีและกลุ่มอายุ 5 - 9 ปี ตามลำดับ สำหรับกลุ่มอายุ 0 - 4 ปีและมากกว่า 25 ปีจนถึง 65 ปียัง พบว่ามีผู้ป่วยโรค ไข้เลือดออก แต่พบน้อยกว่ากลุ่มอื่นๆ เชื้อไวรัส เป็นไวรัสเดงกี มี 4 Serotypes (ได้แก่ DEN1, DEN2, DEN3 และ DEN4) ยุงลาย เป็นพาหะนำเชื้อมาสู่คน มี 2 ชนิด คือ ยุงลายบ้าน และยุงลายสวนหาก ชุมชนใดมีองค์ประกอบทั้ง 3 ประการอยู่ครบถ้วน โรคไข้เลือดออก สามารถเกิดและระบาดในชุมชนนั้นได้ ในขณะที่วัคซีนป้องกันโรคไข้เลือดออก ยังอยู่ในระหว่างการพัฒนาสำหรับเชื้อไวรัสเดงกี ยังไม่มียาฆ่าเชื้อ โดยเฉพาะ ดังนั้นกลวิธีควบคุมโรคไข้เลือดออกในปัจจุบันคือการควบคุมยุงพาหะนำโรคให้น้อยลง ซึ่งทาง ได้โดยการควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

วิธีการควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

หากบ้านหรือชุมชนใดไม่มีแหล่ง เพาะพันธุ์ยุงลายชุมชนนั้นก็จะมียุงลายที่นำเชื้อไวรัส มาสู่คนได้ดังนั้นการควบคุม โรคโดยการลดหรือกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายจึงเป็นการกำจัดต้นเหตุของการเกิดโรคไข้เลือดออกอย่างแท้จริง วิธีการ ควบคุมมี 3 วิธีดังต่อไปนี้

1. ทางกายภาพ ได้แก่ การปิดภาชนะกักเก็บน้ำด้วยฝาปิดเพื่อป้องกัน ไม่ให้ยุงลายเข้าไปวางไข่ได้สำหรับภาชนะเก็บ น้ำที่ยังไม่ต้องใช้น้ำ อาจจะใช้ผ้า มุ้ง ฝ้ายาง หรือพลาสติก ปิดและมัดไว้สำหรับภาชนะที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ควร จะคาด ว่าไว้มิให้รองรับน้ำเพื่อจะไม่กลายเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย สำหรับสิ่งของ ที่ไม่มีประโยชน์หรือสิ่งของเหลือใช้เช่น กะลา กระป๋อง ควรเผาหรือฝังแล้วแต่ ความสะดวก แจกกันดอกไม้สดควรเปลี่ยนน้ำทุก 7 วัน เป็นต้น วิธีการเหล่านี้ ต้อง ทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องตลอดทั้งปี

2. ทางชีวภาพ วิธีที่ได้ผล คือ การปล่อยปลากินลูกน้ำลงในภาชนะเก็บ กักน้ำ เช่นโอ่ง ตุ่ม ภาชนะละ 2 - 4 ตัว ควรหมั่น ดูแลอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง หากปลาบางตัวตายก็ใส่ตัวใหม่ทดแทน วิธีนี้เป็นวิธีที่ง่าย ประหยัด และ ปลอดภัย เหมาะสมสำหรับภาชนะเก็บน้ำใช้ที่ปิดไม่ได้ สำหรับปลากินลูกน้ำ สามารถขอพันธุ์ปลาได้จากสำนักงานป้องกันควบคุม โรค ศูนย์ควบคุมโรคติดต่อ นำโดยแมลง และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

3. สารเคมีเป็นสารที่ใช้ฆ่าลูกน้ำยุงลายซึ่งองค์การอนามัยโลกแนะนำให้ใช้และรับรองความปลอดภัย ได้แก่ ทรายทีมี ฟอส ควรใช้เฉพาะกับภาชนะ เก็บน้ำที่ไม่สามารถปิดหรือใส่ปลากินลูกน้ำได้ นอกจากนี้ยังมีเกลือ ซึ่งเป็นของใช้ประจำ ในครัวเรือนที่สามารถนำมาใช้ ในการควบคุมและกำจัดลูกน้ำยุงลายได้โดยเฉพาะที่ตัวห่อขาตู้กับข้าว โดยใส่เกลือ 2 ช้อนชา ในถ้วย ห่อขาตู้กับข้าวขนาดความจุ 250 มิลลิลิตร พบว่า ควบคุมลูกน้ำได้นานมากกว่า 7 วัน

การพ่นเคมีกำจัดยุงตัวเต็มวัย

เป็นวิธีควบคุมยุงลายที่มีประสิทธิภาพสูง คือ กำจัดยุงได้ผลดีแต่ให้ผล เพียงระยะสั้น นอกจากนี้ยังมีข้อด้อย คือ ราคา แพง ต้องใช้เครื่องมือพ่น และ ควรปฏิบัติโดยผู้ที่มีความรู้ เพราะเคมีภัณฑ์อาจเป็นพิษต่อคนและสัตว์เลี้ยง ดังนั้นจึงควร ใช้การพ่นเคมีภัณฑ์เฉพาะ เมื่อจำเป็นสำหรับประชาชนทั่วไป หากควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ในบ้านเรือนของตน โดยวิธี

ต่างๆ แล้วยังมียุงลายตัวเต็มวัยอยู่ อาจหาซื้อเคมีภัณฑ์กำจัดยุงที่มีขาย ตามท้องตลาดมาใช้ฉีด ฆ่ายุงในบ้าน และในบริเวณบ้านเป็นครั้งคราว ควรใช้ และเก็บรักษาอย่างระมัดระวัง โดยปฏิบัติตามคำแนะนำการใช้ที่แนบมากับ เคมีภัณฑ์ นั้นอย่างเคร่งครัด แผนงานการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก จึงแบ่ง ออกเป็น 2 ระยะ คือ

1. การป้องกันโรคล่วงหน้า
2. การควบคุมเมื่อเกิดโรคระบาด

การป้องกันโรคล่วงหน้า

การดำเนินงานที่สำคัญที่สุดในการควบคุมไข้เลือดออก คือ การป้องกัน โรคล่วงหน้าเพื่อมุ่งเน้นการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคไข้เลือดออก ซึ่งต้องดำเนินการก่อนโรคเกิดหากเกิดการระบาดแล้วการควบคุมจะทำได้ลำบาก และ สูญเสีย งบประมาณในการดำเนินงานเพิ่มมากขึ้น พื้นที่เป้าหมายของการป้องกันโรคล่วงหน้า คือ หมู่บ้าน และชุมชนทุก แห่งไม่มีพื้นที่ยกเว้นเพราะในปัจจุบันโรคได้แพร่กระจายไปในพื้นที่เกือบทุกแห่ง ทั่วประเทศแล้ว ฉะนั้นการดำเนินงานป้องกัน โรคอย่างมีประสิทธิภาพทุกพื้นที่ จึงควรปฏิบัติงานตามมาตรการป้องกันโรคล่วงหน้า เพื่อตัดวงจรการแพร่เชื้อไวรัสใน หน้าแล้ง ดังนี้

1. วิเคราะห์สาเหตุการระบาด และสอบสวนแหล่งรังโรค
2. กำจัดศักยภาพของแหล่งรังโรคในพื้นที่เสี่ยง เพื่อลดจำนวนลูกน้ำ ยุงลายให้เหลือน้อยที่สุด คือ ให้มีค่าดัชนีลูกน้ำ ยุงลาย (HI & CI = 0)

3. ระวังการแพร่เชื้อในพื้นที่ ด้วยการเฝ้าระวังโรค ค้นหาผู้ป่วย และ ตรวจวินิจฉัยโดยเร็ว

การควบคุมเมื่อเกิดโรคระบาด เมื่อมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกเกิดขึ้นในชุมชนหรือหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการควบคุม โรคด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้โรคไข้เลือดออกสงบโดยเร็วที่สุด โดยดำเนินการพ่นสารเคมีกำจัดยุงตัวเต็มวัยที่มีเชื้อไวรัส ไข้เลือดออก กำจัดหรือ ทลายแหล่งเพาะพันธุ์และลูกน้ำยุงลายในบริเวณบ้านและรอบๆ บ้านผู้ป่วย เพื่อไม่ให้แพร่ ระบาดไปยังชุมชนอื่นๆ หากเริ่มดำเนินการควบคุมได้ช้าโรคจะ แพร่กระจายออกไปอย่างกว้างขวางจนเกินกำลังที่จะ ควบคุมได้ โดยปกติแล้ว โรคไข้เลือดออกมักจะระบาดในฤดูฝน คือ ประมาณเดือนพฤษภาคมถึงเดือน กันยายนหรือ ตุลาคมของทุกปีแต่ทั้งนี้สภาพภูมิอากาศในแต่ละท้องถิ่นมีความ แตกต่างกัน จึงทำให้ช่วงเวลาที่เกิดโรคไข้เลือดออกระบาด มีความแตกต่างกัน สิ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับการควบคุมการระบาด คือ การเฝ้าระวังโรคที่รวดเร็ว ถูกต้อง และครบถ้วน เพื่อให้รู้การเกิดโรคได้โดยรวดเร็วต้องปฏิบัติดังนี้

1. ประกาศเตือนประชาชนให้ทราบว่ามีการระบาดของโรคใน ชุมชนนั้น พร้อมกับให้สุขศึกษาแก่ประชาชนให้รู้จัก วิธีการป้องกันตนเองและ ครอบครัวไม่ให้ยุงลายกัด ให้ความรู้วิธีปฏิบัติเมื่อเด็กป่วยหรือสงสัยว่าป่วยเป็นโรคไข้เลือดออก และวิธีการควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในบ้านและขอให้ ประชาชนให้ความร่วมมือกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายที่อาจ มีหลงเหลืออยู่ใน ชุมชนให้หมดไป การกำจัดลูกน้ำยุงลายในบ้านผู้ป่วยและบริเวณรอบบ้านผู้ป่วย ควรดำเนินการในรัศมี อย่างน้อย 100 เมตร และประเมินค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายใน พื้นที่ที่เกิดโรค ซึ่งหลังการควบคุมโรคแล้วควรมีค่า HI = 0 หรือมีค่าใกล้เคียง 0 มาก ที่สุด

2. ใช้มาตรการเร่งด่วนสำหรับการควบคุมการระบาด คือ การพ่นเคมี กำจัดยุงตัวเต็มวัย วิธีการนี้จะลดจำนวนยุงลายที่มีเชื้อใช้เลือดออกในชุมชน การ พ่นเคมีต้องครอบคลุมพื้นที่ จะช่วยตัดวงจรการระบาดของโรคลงได้ ทั้งนี้ทีม ควบคุมโรค ต้องมีความพร้อมในการควบคุมพาหะอย่างมีประสิทธิภาพเมื่อได้รับ แจ้งว่ามีผู้ป่วย โดยจะสามารถปฏิบัติการได้ทันที ดำเนินการควบคุมแหล่งแพร่ โรคภายใน 24 ชั่วโมง เมื่อได้รับการยืนยันจากการสอบสวนผู้ป่วยโดย สสอ./ สอ. ว่าเป็นพื้นที่ที่เป็นแหล่งแพร่โรคจริง ลักษณะการพ่นเคมีควรปฏิบัติตามการ กระจายของผู้ป่วย ดังนี้

2.1 หากเกิดมีผู้ป่วยควรดำเนินการควบคุมแหล่งแพร่โรค (หมู่บ้านหรือชุมชน)โดยพ่นสารเคมีในบ้านผู้ป่วย และพื้นที่รอบบ้านผู้ป่วยใน รัศมีอย่างน้อย 100 เมตร การพ่นสารเคมีควรดำเนินการอย่างน้อย 2 ครั้ง แต่ ละครั้งห่างกัน 7 วัน 2.2 หากเกิดมีผู้ป่วยกระจายทั่วไปในชุมชนหรือหมู่บ้านควร พ่นทุกหลังคาเรือนในชุมชน และควรพ่นเคมีให้มีบริเวณกั้นกลาง (Barrier Zone) ที่ปลอดภัยรอบชุมชนนั้นด้วย หากมีหมู่บ้านอื่นอยู่ข้างเคียง ก็ควรพิจารณาพ่นเคมีเพิ่มเติมให้แก่หมู่บ้านที่อยู่ใกล้เคียงนั้นด้วย

สำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุมโรค ใช้เลือดออกการใช้เคมีภัณฑ์พ่นกำจัดยุงลาย จะดำเนินการใน 2 กรณี

กรณีแรก คือ การพ่นเคมีเพื่อป้องกันโรคล่วงหน้า ควรดำเนินการเฉพาะ พื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคสูง โดยเป็นมาตรการเสริมให้กับมาตรการหลัก คือ การควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ถ้าหากควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ได้อย่าง สมบูรณ์แล้วอาจไม่จำเป็นต้องพ่นเคมีกำจัดยุงตัวเต็มวัย

กรณีที่สอง คือ การพ่นเคมีเพื่อควบคุมการระบาดในชุมชนที่เกิดมีผู้ป่วย ขึ้นแล้ววัตถุประสงค์เพื่อกำจัดยุงลายที่มีเชื้อโรค ใช้เลือดออกให้หมดไปโดยเร็ว ที่สุดเพื่อตัดวงจรการแพร่เชื้อ การพ่นเคมีกำจัดยุงลาย ไม่ว่าจะใช้ในกรณีใด จะมีผลลด จำนวนยุงอยู่ เพียงระยะสั้นจำเป็นต้องมีการควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายร่วมด้วยเสมอ เพื่อ ส่งเสริมให้การควบคุม ยุงลายมีประสิทธิภาพในระยะยาว

วิธีการพ่นเคมีกำจัดยุงลายสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ใช้กันทั่วไป มี 2 วิธี คือ

1.การพ่นฝอยละออง หรือ ยูแอลวี(Ultra Low Volume or ULV) น้ำยาเคมีจะถูกพ่นจากเครื่องพ่นโดยแรงอัดอากาศผ่าน รูพ่น กระจายออกมา เป็นฝอยละอองขนาดเล็กมากซึ่งจะกระจายอยู่ในอากาศเพื่อให้สัมผัสกับตัวยุง เครื่องพ่นมีทั้งแบบ ติดตั้งบนรถยนต์และแบบสะพายหลัง

การพ่นหมอกควัน น้ำยาเคมีจะถูกพ่นโดยอาศัยอากาศร้อนช่วยใน การแตกตัวของสารเคมีจากเครื่องพ่นกลายเป็น หมอกควันฟุ้งกระจาย เครื่องพ่น หมอกควันมีทั้งแบบติด รถยนต์และแบบหิ้ว สารเคมีที่ใช้ในการควบคุมแมลงพาหะนำ โรค เป็นสารเคมีที่ได้เลือกสรร มาแล้วว่าควรมีคุณสมบัติทำให้แมลงตายทันทีเมื่อแมลงโดนสัมผัสด้วยสารเคมีหรือมีฤทธิ์ ตกค้างนาน อย่างไรก็ตามการพ่นเคมีต้องทำอย่างระมัดระวัง เพื่อลดอันตราย ต่อเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการพ่นต่อประชาชน และสัตว์เลี้ยงเจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติให้ ถูกวิธีเพื่อให้ประสิทธิผลในการควบคุมยุงได้ดินนอกจากนี้ยังต้องเก็บรักษาสารเคมี เหล่านี้ให้ถูกต้อง เพื่อไม่ให้เกิดอันตรายและให้สารเคมีคงสภาพได้นานที่สุดไม่ เสื่อมคุณภาพ ซึ่งจะทำให้ควบคุมยุงไม่ ได้ผล การป้องกันโรคใช้เลือดออก โดยการควบคุมยุงพาหะนั้น จะได้ผลดีต้อง ผสมผสานทั้งการควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ และการกำจัดยุงตัวเต็มวัย จะทำเพียง อย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้และจะต้องปฏิบัติให้มีความครอบคลุมสูงสุด ในชุมชน

หนึ่งๆ ควรดำเนินการทุกครัวเรือน หากมีการควบคุมที่ดีในครัวเรือนส่วนใหญ่ แต่ยังคงมีแหล่งเพาะพันธุ์และยุงลายในบางครัวเรือนยุงพาหะที่เหลือนอยู่จะมี จำนวนเพียงพอที่จะ ทำให้โรคระบาดได้ นอกจากนี้จะต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ หากเป็นไปได้ควรมีการควบคุมยุงลายตลอดทั้งปีโดยมีเป้าหมาย การควบคุมทั้งในบ้านเรือน โรงเรียน โรงพยาบาล และศาสนสถาน นอกจากนี้ยังใช้มาตรการ ให้สุศึกษาแก่ประชาชน เป็นการให้ความรู้ แก่ประชาชนในเรื่องสาเหตุและปัจจัยที่ทำให้เด็กป่วยเป็นโรคไข้เลือดออก เพื่อ จะได้ป้องกันบุตรหลานของตนมิให้ป่วยเป็นโรคไข้เลือดออกได้ โดยการจัดการ บ้านเรือนของตนไม่ให้มีแหล่งเพาะพันธุ์ยุง และเป็นที่อยู่อาศัยของยุงลายรวมถึง วิธีการปฏิบัติเมื่อสงสัยว่าบุตรหลานจะป่วยเป็นโรคไข้เลือดออกการให้สุศึกษา แก่ประชาชนอาจจะทำได้หลายทางด้วยกัน คือ ทางสื่อมวลชน โดยกระจายข่าวทางวิทยุ, โทรทัศน์, หนังสือพิมพ์, มีประสิทธิภาพสูงในการกำจัดแมลง แต่มีพิษน้อยต่อคนและสัตว์และสียตามสายในเขตเทศบาล อาจรวมถึงหอกระจายข่าวตามหมู่บ้าน

ทางโรงเรียน โดยใช้ชั่วโมงสุศึกษาตามหลักสูตรของทางโรงเรียนให้ ความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออกแก่เด็กนักเรียนหรือ อาจให้ความรู้แก่ครูอาจารย์ที่ สอนวิชาสุศึกษาในโรงเรียนเพื่อให้นำไปถ่ายทอดแก่เด็กนักเรียน และเน้นให้ เด็กนักเรียนปฏิบัติตามที่ได้รับความรู้จากครูลงมือทั้งนำไปถ่ายทอดให้พ่อแม่ แม่ และญาติพี่น้องที่บ้าน

- แจกเอกสารสุศึกษา เช่น แผ่นพับ ติดโปสเตอร์รูปภาพ ตามสถานที่ ซึ่งประชาชนมักจะมาชุมนุมกันมากๆ เพื่อให้ได้อ่านกันอย่างทั่วถึง

- ให้สุศึกษาแก่ประชาชนที่มารับบริการที่สถานบริการ และเมื่อออกไป เยี่ยมบ้านหรือออกปฏิบัติงานในท้องที่ ก็ ควรจะถือโอกาสให้ความรู้แก่ประชาชน ไปด้วย

- ขอความร่วมมือจากหน่วยงานราชการต่างๆ ในท้องที่นั้น ให้ช่วย เผยแพร่ความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออกแก่เจ้าหน้าที่และประชาชน

- ขอความร่วมมือจากผู้นำท้องถิ่น หรือกราบเรียนขอความอนุเคราะห์ จากพระหรือผู้นำทางด้านศาสนาในท้องที่นั้น ให้ช่วยเผยแพร่ความรู้และกระตุ้น ให้ประชาชนร่วมมือกันควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในชุมชน เพื่อป้องกันบุตร หลานมิให้ป่วยเป็นโรคไข้เลือดออก การให้สุศึกษาจะได้ผลดี จะต้องให้ข้อมูลความรู้ที่เหมาะสมกับผู้รับ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ จนประชาชนเกิดความเข้าใจ คุ่นเคย และสามารถนำไป ปฏิบัติในชีวิตประจำวันจนเป็นปกติวิสัย ดังนั้น ความร่วมมือของชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการควบคุมโรค ไข้เลือดออกเพราะการควบคุมโรคจะมีโอกาสประสบความสำเร็จหากเจ้าหน้าที่ สามารถกระตุ้น และส่งเสริมมิ ให้ประชาชน เข้ารับเป็นภาระที่จะร่วมมือควบคุมยุงลายในชุมชนและบ้านด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตามในส่วนองเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเองควรปฏิบัติหน้าที่อย่าง เต็มที่ในการดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกด้วย สำนักโรคติดต่อ น าโดยแมลงได้แบ่งระยะในการควบคุมโรคเป็น 3 ระยะ เพื่อเป็นแนวทางใน การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการเตรียมพร้อมรับสถานการณ์การ ระบาดของโรคไข้เลือดออก ดังนี้

ระยะที่ 1 การป้องกันโรคล่วงหน้าก่อนช่วงระบาด เพื่อตัดวงจร แพร่เชื้อไวรัสในหน้าแล้ง เป็นการดำเนินงานระยะที่ 1 (Phase 1) คือ ประมาณเดือนตุลาคม - เดือนมีนาคม เป็นช่วงที่มีความหนาแน่นของยุง แหล่งเพาะพันธุ์ยุง และจำนวนผู้ป่วยน้อยที่สุด จึงมีเชื้อไวรัส หมุนเวียนในชุมชนน้อยที่สุด ดังนั้นในช่วงนี้หาก สามารถดำเนินการควบคุมโรคโดยจัดการ

ให้มีแหล่งเพาะพันธุ์และจำนวนลูกน้ำยุงลายลดต่ำลงได้มากเท่าไร จะยิ่งเป็นการช่วยลดจำนวนยุงพาหะที่จะก่อให้เกิดโรคในช่วงที่กำลังจะเข้าสู่ระยะการระบาดได้มากขึ้น เป็นการช่วยลด การเกิดโรคใช้เลือดออกให้น้อยที่สุด หากดำเนินการในช่วงที่เกิดการระบาดแล้ว คือ ในช่วงเดือนเมษายน - พฤษภาคม จำนวนผู้ป่วยกำลังสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว การควบคุมจะทำได้ยากและสูญเสียงบประมาณเพิ่มมากขึ้น พื้นที่เป้าหมาย คือ หมู่บ้าน ชุมชน ซึ่งมีขั้นตอนที่ต้องพิจารณาดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ต้นตอการระบาดและสืบค้นแหล่งรังโรค วัตถุประสงค์ เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งในการจัดการในขั้นตอนที่ 2 และ 3 ต่อไป

ขั้นที่ 2 กำจัดศักยภาพของแหล่งแพร่โรค - กำจัดภาชนะเสี่ยงที่อาจเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ที่สำคัญในพื้นที่ - จัดการแหล่งเพาะพันธุ์ โดยเลือกใช้วิธีที่เหมาะสม ได้แก่ วิธทางกายภาพ ชีวภาพ หรือการใช้สารเคมี – กวาดล้างลูกน้ำยุงลายให้ลดลงต่ำที่สุด ค่า HI ในหมู่บ้าน/ชุมชน มีค่าใกล้ 0 มากที่สุด หรือเท่ากับ 0, CI = 0 ขั้นที่ 3 ระวังการแพร่เชื้อ

- ฝึการระวัง ค้นหาผู้ป่วย ส่งตรวจวินิจฉัย และควบคุมยุงพาหะ โดยเร็ว
- แนะนำวิธีการป้องกันยุงกัด

ระยะที่ 2 การควบคุมโรคช่วงระบาด ระยะที่ 2 (Phase 2) ตั้งแต่เดือนเมษายน - พฤษภาคม เพื่อเป็นการ ป้องกันโรคมิให้มีการระบาดเพิ่มมากขึ้น ควรเร่งรัดในการทำลายแหล่ง เพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายในชุมชน โรงเรียน สถานบริการ สาธารณสุข โรงพยาบาล วัด มัสยิด และแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งควรมี

- ระบบการรายงานที่รวดเร็ว

- ความทันเวลาในการควบคุมโรค

- มาตรฐานการควบคุมโรคใช้เลือดออกในพื้นที่

ระยะที่ 3 การควบคุมหลังการระบาดของโรค

ระยะที่ 3 (Phase 3) ตั้งแต่เดือนมิถุนายน - กันยายน เป็นช่วงที่เกิด การระบาดของโรคแล้ว ต้องมีการควบคุมการระบาดของโรคให้น้อยที่สุด (น้อยกว่าค่า Target line) ต้องระวังการแพร่เชื้อ ฝึการระวังโรค ค้นหาผู้ป่วย ส่ง ตรวจวินิจฉัย และควบคุมยุงพาหะ

โดยดำเนินการตามมาตรการ ดังนี้

- การสอบสวนโรค

- ความทันเวลาในการควบคุมโรค

- มาตรฐานการควบคุมโรคใช้เลือดออกในพื้นที่

- ประเมินผลการดำเนินงาน ได้แก่การประเมินค่าดัชนีลูกน้ำยุงลาย

13. ขั้นตอน ระยะเวลา และส่วนงานที่รับผิดชอบ

ที่	ประเภทขั้นตอน	รายละเอียดของขั้นตอนการบริการ	ระยะเวลาให้บริการ	ส่วนงาน / หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ

ที่	ประเภทขั้นตอน	รายละเอียดของขั้นตอนการบริการ	ระยะเวลาให้บริการ	ส่วนงาน / หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
<i>ไม่มีข้อมูลขั้นตอน ระยะเวลา และส่วนงานที่รับผิดชอบ</i>					

ระยะเวลาดำเนินการรวม 0 -

14. งานบริการนี้ ผ่านการดำเนินการลดขั้นตอน และระยะเวลาปฏิบัติราชการมาแล้ว
ยังไม่ผ่านการดำเนินการลดขั้นตอน

15. รายการเอกสารหลักฐานประกอบการยื่นคำขอ

15.1) เอกสารยืนยันตัวตนที่ออกโดยหน่วยงานภาครัฐ

ที่	รายการเอกสารยืนยันตัวตน	หน่วยงานภาครัฐผู้ออกเอกสาร	จำนวนเอกสารฉบับจริง	จำนวนเอกสารสำเนา	หน่วยนับเอกสาร	หมายเหตุ
<i>ไม่พบเอกสารยืนยันตัวตนที่ออกโดยหน่วยงานภาครัฐ</i>						

15.2) เอกสารอื่น ๆ สำหรับยื่นเพิ่มเติม

ที่	รายการเอกสารยื่นเพิ่มเติม	หน่วยงานภาครัฐผู้ออกเอกสาร	จำนวนเอกสารฉบับจริง	จำนวนเอกสารสำเนา	หน่วยนับเอกสาร	หมายเหตุ
<i>ไม่พบเอกสารอื่น ๆ สำหรับยื่นเพิ่มเติม</i>						

16. ค่าธรรมเนียม

1) ผู้ใดฝ่าฝืน ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท
หมายเหตุ -

17. ช่องทางการร้องเรียน

1) ช่องทางการร้องเรียน สายตรงองค์การบริหารส่วนตำบลมูโนะโทรศัพท์ 073-621020-2
หมายเหตุ -

2) ช่องทางการร้องเรียน ผู้รับเรื่องราวร้องทุกข์หน้าองค์การบริหารส่วนตำบลมูโนะ
หมายเหตุ -

3) ช่องทางการร้องเรียน ไปรษณีย์/ที่อยู่อบต.มูโนะ 49/1 ม.1 ต.มูโนะอ.สุโขทัย-ลกจ.นราธิวาส 96120
หมายเหตุ -

4) ช่องทางการร้องเรียน <http://www.munok.go.th>

หมายเหตุ -

5) ช่องทางการร้องเรียน ศูนย์บริการประชาชนสำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ (เลขที่ 1 ถ.พิษณุโลกเขตดุสิตกทม. 10300 / สายด่วน 1111 / www.1111.go.th / ตู้ปณ.1111

เลขที่ 1 ถ.พิษณุโลกเขตดุสิตกทม. 10300)

18. ตัวอย่างแบบฟอร์ม ตัวอย่าง และคู่มือการกรอก

ไม่มีแบบฟอร์ม ตัวอย่าง และคู่มือการกรอก

19. หมายเหตุ

-

วันที่พิมพ์	29/07/2558
สถานะ	รออนุมัติขั้นที่ 2 โดยสำนักงาน ก.พ.ร. (OPDC)
จัดทำโดย	องค์การบริหารส่วนตำบลมูโนะ อำเภอสุโขทัย-ลพบุรี นราธิวาสสส.มท.
อนุมัติโดย	-
เผยแพร่โดย	-